1 Introductie

Dit evaluatierapport geeft een beeld van de aanpak en de activiteiten van Buurtbudget Noord 2021 – 2022 en de opbrengsten tot nu toe. Het biedt daarnaast inzicht in wat goed ging en wat minder goed, zonder pretentie dat het een compleet of grondig wetenschappelijk onderlegd overzicht betreft. Het rapport kan als input dienen voor procesverbetering bij een vervolgtraject voor buurtbudget en/of democratisering en tevens voor de stedelijke evaluatie en eventuele aanpassing aan het stedelijke beleidskader en de regeling Buurtbudget.

Bij het samenstellen van dit rapport zijn meegenomen:

- Signalen vanuit de communicatie intern, bewoners en organisaties gedurende het jaar;
- Gesprekken bewoners, RAN, Civic, Doras en Dock;
- Sessie met planindieners tijdens Noordmakersnetwerkbijeenkomst 17/11-22;
- Enquête intern aan communicatie, gebiedsteams en gebiedsbeheer;
- Enquête aan bewoners.

Deze evaluatie heeft de volgende opbouw: in hoofdstuk 1 worden de doelen en ambities rondom de aanpak Buurtbudget 2021-2022 geschetst. Hoofdstuk 2 geeft een volledig overzicht van het uitvoeringsproces en alle fasen die daarbij horen, ook bevat het een lijst van de gekozen projecten per gebied. Hoofdstuk 3 gaat vervolgens in op de successen en uitdagingen per fase. Daarna bespreken we meer overkoepelende uitdagingen en kansen in hoofdstuk 4 en geeft hoofdstuk 5 een idee van minder meetbare maar net zo waardevolle effecten van het buurtbudgetproject. Tot slot blikken we vooruit op een vervolg en doen we in het slotwoord aanbevelingen daarvoor.

De volgende bijlagen zijn bijgevoegd:

- Bijlage 1 – Kader Buurtbudget
- Bijlage 2 – Plan van Aanpak Buurtbudget Noord (september 2021)
- Regeling Buurtbudget (november 2021):
  - uitgebreid: https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR666637/1
  - beknopt: https://www.amsterdam.nl/veelgevraagd/?productid=%7B93513932-C109-4814-9704-0E672CCEBD31%7D
- Bijlage 3 - Lijst van projecten met samenvatting
- Bijlage 4 - Brandbrief stedelijk

1.1 Waar komen we vandaan? Doelen en uitgangspunten bij de aanpak

Gedurende mei - juli 2021 werd in afstemming met interne en externe betrokkenen en partners een plan van aanpak geschreven voor een stadsdeelbrede buurtbudgetronde in Noord. Het totale subsidiebudget was € 893.311 en het tijdskader om binnen “model B” het budget democratisch te verdelen was tot einde 2022.

De doelen van besteding van het buurtbudget waren in het kort:

- Amsterdammers (directe) zeggenschap geven over de besteding van middelen;
- Het op gang brengen van de dialoog over wat er nodig is en wat bewoners verwachten van hun buurt;
- Stimuleren van betrokkenheid en cohesie in de buurt;
- Vergroten van eigenaarschap voor de directe leefomgeving; empowerment en stimuleren van zelforganisatie in de buurt.

Daarnaast was de ambitie in Noord om bij te dragen aan een breed gedragen democratiseringsproces en de daarmee samenhangende (interne) werkwijzen en samenwerkingen. Bij de aanpak geformuleerde uitganspunten waren:

- Kwaliteit, inclusie en transparantie: buurt en bewoners staan centraal;
- Een Noordbrede aanpak per gebied, mét extra aandacht voor specifieke buurten;
- Samenwerking en verankering intern en extern;
- Ambitieuze plannen; weloverwogen haalbaarheidstoetsing;
- Aandacht voor bestendiging van de plannen;
- Ambitie om buurtbudgetten 2021-2022 te organiseren in verhouding met budget dat ermee gemoeid gaat en capaciteit intern.

Het uitvoeringsproces is opgedeeld in vijf fasen en gebaseerd op het Antwerpse model waarbij bewoners kozen voor overkoepelende thema’s waar plannen op ingediend konden worden. De aanpak is per gebied uitgerold met voor elk gebied een eigen startpunt, een uitgebreide startbijeenkomst, waarna een zoveel mogelijk laagdrempelig en gebruiksvriendelijk, online traject volgde. Per gebied kregen 1-2 focusbuurten extra fysieke en persoonlijke aandacht en ondersteuning om meedoen te stimuleren.

1. Startbijeenkomst en themabepaling
2. Plan-indienfase
3. Haalbaarheidsfase
4. Stemfase
5. Uitvoeringsfase

Het plan van aanpak is in samenspraak met het dagelijks bestuur en de stadsdeelcommissie tot stand gekomen.

2 Van startbijeenkomst tot gekozen plan: activiteiten en opbrengsten

De uitvoeringsperiode van de verschillende fasen van het buurtbudget proces was van januari tot en met december 2022. De uitvoering van de projecten die subsidie toegekend hebben gekregen loopt door tot in 2023. Deze evaluatie betreft het proces tot en met fase 5 (zie planning hieronder). De opbrengsten van de *uitvoering* van de buurtbudgetprojecten door bewoners en organisaties zouden vanaf eind 2023 in kaart kunnen worden gebracht.

Realisatie planning	2021			2022											
	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Gebied 1 Noord Oost															
Voorbereiden															
Fase 1: startbijeenkomst															
Fase 2: plannen indienen															
Fase 3: haalbaarheid															
Fase 4: stemmen															
Fase 5: beschikken en opstart															
Fase 6: evaluatie en borging														2023	
Gebied 2 Oud Noord															
Voorbereiden															
Fase 1: startbijeenkomst															
Fase 2: plannen indienen															
Fase 3: haalbaarheid															
Fase 4: stemmen															
Fase 5: beschikken en opstart															
Fase 6: evaluatie en borging														2023	
Gebied 3 Noord West															
Voorbereiden fase 1															
Fase 1: startbijeenkomst															
Fase 2: plannen indienen															
Fase 3: haalbaarheid															
Fase 4: stemmen															
Fase 5: beschikken en opstart															
Fase 6: evaluatie en borging														2023	
Noordbrede evaluatiebijeenkomst: Opbrengsten en lessen van de Buurtbudgetten															

2.1 Activiteiten per fase en gebied

		Noord-Oost	Oud-Noord	Noord-West
	Totaal beschikbaar budget (€839.311)	€262.474	€256.769	€320.068
	Aantal bewoners en % van heel Noord (okt'21)	32.065 (31,3 %)	31.368 (30,6 %)	39.101 (38,1 %)
Startbijeen-komsten en themabepaling	*Buurtactiviteiten, huis-aan-huis flyers met thema-inputkaart*	▪ Bustours in Plan van Gool / Markengouw, Werengouw ▪ Infomiddag en Huis vd Wijk de Meeuw	▪ Bustours in Van der Pek / Vogelbuurt ▪ Infomiddag Huis vd Wijk Waterlandplein en Buurthuis van der Pek	▪ Bustours Circus Kermisbuurt, Tuindorp Oostzaan ▪ Info en flyeren Huis van de Wijk de Evenaar
	Startbijeenkomst – informatie, inspiratie, themabepaling	27 jan - Interactief online vanuit studio (Pand Noord)	▪ 3 mrt – Fysiek en online vanuit Antoniushuis	▪ 5 apr – Fysiek en online vanuit 't Zonnehuis
	Gekozen thema's	Ontmoeting & Verbinding Gelijke kansen & Onderwijs Jeugdactiviteit Sport & bewegen Kunst & Creativiteit Veiligheid	Duurzaamheid & Groen Ontmoeting & Verbinding Kunst, Cultuur & Creativiteit Eenzaamheid tegengaan Gezonde leefstijl	Duurzaamheid & Groen Ontmoeting & Verbinding Kunst, Cultuur & Creativiteit Veiligheid Sport & Bewegen Multicultureel & Inclusief
Planindien-fase	*Workshops en begeleiding buurtwerk*	Civic	Doras	Dock
	Aantal ingestuurde plannen	63	88	61
Haalbaarheids-fase	*Sprintsessies - Intensieve 180 graden toetsing van alle plannen, ronde sociaal en ronde openbare ruimte*	1.Sociaal (gebiedspool, gebiedsteams, noordmakers) 2.Openbare ruimte: (stadswerken, Groen, V&OR, R&D oa,)	1.Sociaal (gebiedspool, gebiedsteams, noordmakers) 2.Openbare ruimte: (stadswerken, Groen, V&OR, R&D oa,)	1.Sociaal (gebiedspool, gebiedsteams, noordmakers) 2.Openbare ruimte: (stadswerken, Groen, V&OR, R&D oa,)

	Begeleiding indieners bij aanpassingen plannen tot haalbaar	Team buurtbudget en Civic	Team Buurtbudget en Doras	Team Buurtbudget en Dock
	Aantal plannen haalbaar getoetst	41	67	35
Stemfase	*Stembrieven persoonlijk aan bewoners 12+*	▪ Stembrief en plannenkrantje persoonlijk aan bewoners 12+ ▪ Stemming online via website amsterdam.nl/buurtbudgetnoord ▪ Promotie via buurtwerk ▪ Telefonische/ app- hulp bij stemmen		
	Middagen fysieke hulp door Team Buurtbudget bij stemmen	Huis van de Wijk Waterlandplein en Breedhuis	Huis van de Wijk de Meeuw en Buurthuis van der Pek	Huis van de wijk de Evenaar
	Plannenmarkt	Huis van de Wijk Waterlandplein	Huis van de Wijk de Meeuw	't Zonnehuis
	Aantal bewoners gestemd (% van totaal aantal bewoners 12+)	1962 (ong. 7,1 %)	2576 (ong. 9,4%)	2472 (ong. 7,5%)
Beschikking / Start uitvoering / Evaluatie		▪ Startgesprekken indieners, begeleiding bij subsidieaanvraag. ▪ Openbare ruimte: evt. aanpassing ontwerp, medebeheer afstemmen, uitvoering (voor einde 2022). ▪ Updates socials, nieuwsbrieven en nieuwe website. ▪ Evaluatiebijeenkomst tijdens Noordmakersborrel 17/11-22		

2.2 Opbrengst: 42 projecten door bewoners ontwikkeld en gekozen

Buurtbudget Noord heeft 42 projecten opgeleverd verspreid over de wijken van Noord. De opbrengsten van de uitvoering van de meeste van deze projecten zullen gedurende 2023 in beeld worden gebracht.

Zie overzicht hieronder. In Noord-Oost zijn 15 plannen gekozen. Inhoudelijk valt op dat sociale thema's als Ontmoeting & Verbinding, Jeugdactiviteiten en Gelijke kansen & Onderwijs het best vertegenwoordigd zijn binnen de gekozen plannen. Van de vier projecten in de openbare ruimte hebben er twee (Wormenhotels en Benedentuin) naast een fysiek component uitdrukkelijk Ontmoeting & verbinding tot doel. De wijk Buikslotermeer heeft relatief het grootste deel van budget toegekend gekregen.

In Oud-Noord valt op dat slechts 10 projecten zijn gekozen, grotendeels plannen met een relatief groot budget. In tegensteling tot Noord-Oost is het thema Groen en Duurzaam hier het best vertegenwoordigd; wel 7 van 10 plannen betreffen 'groene' aanpassingen in de openbare ruimte en drie gaan in de eerste plaats over Ontmoeting en Eenzaamheid tegengaan. Toch geldt ook hier dat de 'groen en duurzaam' projecten vaak ook een sociaal doel hebben.

In Noord-West tenslotte zijn 17 projecten gekozen. Vanuit Tuindorp Oostzaan waren relatief de meeste plannen ingediend, en projecten in deze wijk zijn ook het meest gekozen. Voor een groot deel betreffen de gekozen plannen aanpassingen in de openbare ruimte, bijna altijd als combinatie van meer groen en sociale verbinding. Er zijn twee ondernemers die beiden een vast projectconcept hebben die in twee gebieden is gekozen.

Overzicht gekozen plannen per gebied:

Noord-Oost

Naam plan	Budget	Stemmen	Wijk
Aanpak hangtieners in de buurt	€ 32.926	560	Buikslotermeer
De ogen en oren van en in onze buurten	€ 9.780	462	Buikslotermeer
Girls Kick-Off	€ 11.638	415	Heel Noord-Oost
Naailessen tegen eenzaamheid en schulden	€ 9.600	362	Buikslotermeer
Goed voorbereid voor de overstap naar het V.O.	€ 31.650	358	Heel Noord-Oost
Uitstapjes en activiteiten voor kinderen	€ 13.139	347	Buikslotermeer
Huiswerkbegeleiding	€ 9.115	346	Buikslotermeer
30 wormenhotels/gevelbanken op stoepen van Noord-Oost	€ 25.350	331	Heel Noord-Oost
Schaduw in de wei voor vee/leefbaarheid dieren	€ 6.396	328	Landelijk Noord
Hoe bevorderen we gelijke kansen in het onderwijs?	€ 8.880	316	Buikslotermeer
Benedentuin Plan van Gool	€ 59.000	311	Buikslotermeer
Sport en bewegen voor meiden en vrouwen	€ 17.300	295	Buikslotermeer
Veiligheid en groen...moet je doen!	€ 14.000	276	Elzenhagen
Soep aan het Waaltje	€ 9.580	240	Waterlandpleinbuurt
Atelier Nieuwendam	€ 4.120	237	Waterlandpleinbuurt

Oud Noord

Naam plan	Stemmen	Budget	Buurt/wijk/heel Oud-Noord
Helen's Free Food Market	654	€ 19.400	Heel Oud-Noord
Groenperken en buurttuin Mosplein/Mosveld	611	€ 60.000	Bloemenbuurt Zuid
Bloemenzee Vogelbuurt	563	€ 48.760	Vogelbuurt Noord
Tegels eruit, groen erin!	512	€ 33.758	Heel Oud-Noord
Groendaken voor Amsterdam Noord	500	€ 45.000	Van der Pekbuurt
Vliegenbos voor iedereen	427	€ 15.000	Vliegenbos
De biggen van Noord	425	€ 3.609	Heel Oud-Noord
Buurtmoestuin Voormalig Afvalpunt Grasweg	368	€ 12.400	Papaverweg e.o.
Oud Noord Bloeit!	359	€ 1.500	Heel Oud-Noord
Sonja kookt voor Noord	350	€ 17.342	Heel Oud-Noord

Noord-West

Naam plan	Budget	Aantal stemmen	Buurt/wijk/ heel Noord-West
Groenmarkt op het Zonneplein	€ 20.053	740	Tuindorp Oostzaan
Tegels eruit, groen erin!	€ 33.500	712	Tuindorp Oostzaan
Avonturenpad in Buurttuin Kadoelen	€ 45.000	666	Kadoelen
Grijs speelplein vergroenen	€ 26.000	642	Banne Zuid
Pluk Pad	€ 15.000	612	Heel Noord-West
30 Wormenhotels / gevelbanken op stoepen van Noord	€ 29.820	536	Heel Noord-West
Molenwijk Schoner en veiliger	€ 2.550	478	Molenwijk
Vier de seizoenen op NoordOogst	€ 42.273	455	Tuindorp Oostzaan
Huiswerkklas in de Rietwijker	€ 7.721	387	Banne Zuid
Van armoedig plein naar rijkelijk groene buurttuin	€ 24.000	324	Terrasdorp
Noord Beweegt 55 plus	€ 5.500	314	Tuindorp Oostzaan
Oude laptop repareren naar nieuwere laptops	€ 7.333	309	Banne Noord
COMPOST BANK - een groen samenkomen in de buurt	€ 2.790	309	Tuindorp Oostzaan
Wildplukwandelingen met wilde maaltijd	€ 8.255	308	Heel Noord-West
Leren en ontmoeten in de PuurNatuurTuin	€ 16.500	290	Tuindorp Oostzaan
Plantdagen voor voedseltuin Jacob Groenplantsoen	€ 10.112	276	Oostzanerwerf
Harmonie tussen NDSM en Tuindorp Oostzaan	€ 23.661	270	Tuindorp Oostzaan

Zie voor een korte beschrijving van de gekozen plannen bijlage 3 ‘Lijst gekozen plannen alle gebieden’

3 Wat ging goed en wat niet?

Voor het eerst een stadsdeelbreed buurtbudgetproces uitvoeren in relatief korte tijd en met zoveel mogelijk aandacht voor het buurt- en mensgerichte proces was een uitdaging. We beschrijven eerst per fase wat goed ging en wat niet, en vervolgens een aantal meer algemene uitdagingen en kansen.

3.1 Startbijeenkomsten en themabepaling

Voorafgaand aan de startbijeenkomsten werd Buurtbudget per gebied online, via kranten/media, buurthuizen, Huizen van de Wijk en via interne en externe netwerken (o.a. jongeren via DOCK) aangekondigd. Bewoners werden via huis-aan-huis flyers uitgenodigd om input te leveren op de themabepaling en deel te nemen aan de startbijeenkomst. Met de buurtbudgetbus werd kwartiergemaakt in de focusbuurten en bij Huizen van de Wijk. In verband met covid-19 maatregelen vonden de startbijeenkomsten fysiek én online plaats (in Noord-Oost alleen online, vanuit een studio). Tijdens deze informatie- en inspiratiebijeenkomsten bepaalden bewoners de thema's voor buurtbudget 2022 in hun gebied, waarbij ook eerder ingestuurde input meetelde.

Wat ging goed?

- Ondanks de beperkingen i.v.m. de coronamaatregelen zijn veel bewoners bereikt en geïnformeerd.
- Grote opkomst bij alle startbijeenkomsten en positieve feedback intern en extern over de opzet. Waardering voor ruimte voor interactie en voor een 'persoonlijke' sfeer doordat team buurtbudget en stadsdeelcollega's zelf de avond presenteerden en verzorgden.
- Themabepaling d.m.v. retourneerflyers en stemming tijdens startbijeenkomst gaf veel input. In alle drie gebieden was het thema Verbinding & Ontmoeting" erg populair en in Oud-Noord en Noord-West daarnaast ook het thema Groen & Duurzaam.
- Website, buurtbudget telefoon, app en mail werden veelvuldig geraadpleegd.

> *"Complimenten voor de avond in het Zonnehuis. Met mijn jonge gezin bleek ik toch niet in staat om fysiek aanwezig te zijn maar kon ik met een schuin oog tijdens het in bed doen van de kinderen toch meeluisteren. Wat een service!"*
>
> -Deelnemer startbijeenkomst

> *"Wat goed is gegaan bij buurtbudget is buurtbewoners betrekken bij de projecten en democratisch laten kiezen. Ik vond de informatie ook duidelijk en prettig verwoord en ook op tijd voor de deadlines van deze projecten."*
>
> -Deelnemer/bewoner

Uitdagingen:

- Bewoners betrekken in coronatijd. Zonder zouden meer bewoners en zeker bewoners die digitaal minder vaardig zijn bereikt. In Noord-Oost was de startbijeenkomst alleen online te volgen en daarmee minder levendig en toegankelijke dan de hybride bijeenkomsten in Oud-Noord en Noord-West. Juist de doelgroep senioren zal hiervan nadeel hebben ondervonden, omdat deze groep relatief minder digitaal vaardig is en fysieke bijeenkomsten ook wellicht nog vermeed.
- Bereiken van bepaalde groepen en bewoners en bewoners uit bepaalde buurten; meer diversiteit. Er was desondanks een redelijke representatie in de groepen deelnemers.
- Tijdens de themabepaling was snel samenvoegen en categoriseren van alle (sub)thema's lastig in de tijd.
- Tijdens de voorbereidingen was de regeling Buurtbudget nog niet klaar, wat o.a. stadsdeel specifieke regels, informatiemanagement naar bewoners en het maken van een website bemoeilijkte.

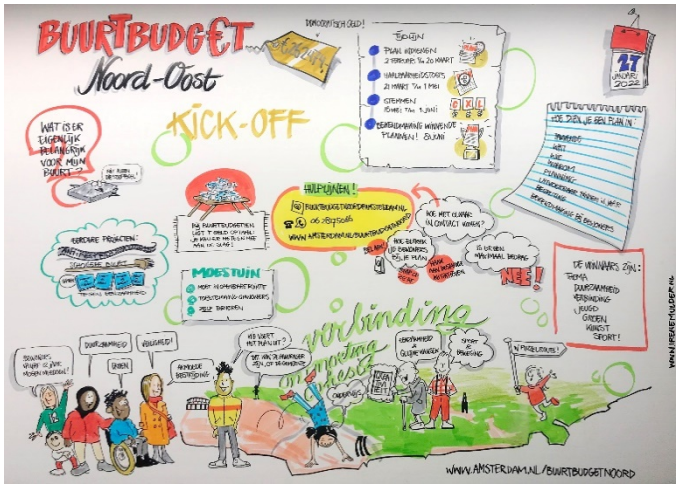

3.2 Planindienfase

Het indienen van plannen door bewoners en organisaties verliep via online informatievoorziening van Open Stad, gekoppeld aan de website van amsterdam.nl. Er was mogelijkheid tot persoonlijk contact en ondersteuning.

Wat ging goed?

- Veel belletjes, appjes, mails: het leefde. Veel vragen waar persoonlijk antwoord op gegeven werd door team buurtbudget met soms ook doorverwijzing naar buurtwerk.

- Civic (Noord-Oost) Dock (Noord-West) en Doras (Oud-Noord) organiseerden netwerkbijeenkomsten, workshop en hielpen individuele bewoners met plannen, begroten, verwoorden en indienen. De individuele begeleiding bleek een zeer gewaardeerde service en maakte mogelijke dat een kleinere groep betrokken bewoners (ongeveer 10 per gebied) een of meerdere plannen heeft ingediend, terwijl ze dit zonder hulp niet hadden gedaan.
- Wanneer eenmaal contact was met planindieners werd door team buurtbudget (met collega's van gebiedsteams o.a.) en veelal met buurtwerk meegedacht over uitdagingen, werden overlappende initiatieven met elkaar verbonden, of gewezen op de mogelijkheid om aan te haken aan bestaande projecten. Mede door de tijdsdruk is dit nog niet optimaal verlopen maar er is een goede start mee gemaakt. Deze verbindende werkzaamheden kunnen in een vervolg verder worden uitgebouwd.

Uit gezamenlijke evaluatiesessie met buurtwerk:

"*Het aanbieden van workshops voor het maken van een goed plan was niet druk bezocht, maar wordt wel gezien als een stap in de goede richting. Dus blijven doen en ook vaker doen. Bij een vervolg kunnen we nog meer vrijwilligers/netwerken in de buurt verenigen om bewoners te helpen die niet sterk zijn in het opschrijven van hun plan. En buurtdenktanks of buurtambassadeurs helpen opzetten die dit soort projecten op gang helpen.*"

Uitdagingen:

- Voldoende compleet krijgen van de plannen voor de start van de haalbaarheidsfase. Plannen waren veelal incompleet (met name begroting, taak en rolverdeling en planning) en misten daarmee basisinformatie die nodig was voor het kunnen toetsen van de plannen. Het digitale invulformulier was omwille van de toegankelijkheid erg simpel van opzet, met als keerzijde dat ook erg summiere plannen konden worden ingediend. Er is geprobeerd om reeds tijdens de haalbaarheidsfase zoveel mogelijk aanvullende informatie te vragen, maar de tijdsdruk liet dit niet altijd toe.
- Ondanks laagdrempelige informatie over de regeling en specifiek voor Noord geldende spelregels en voorwaarden vermeldt op de website en deels gedeeld op startbijeenkomsten, bleek dit voor een deel van de planindieners niet voldoende. Voor een soepeler verloop zou deze groep in een vervolg tijdiger actief begeleiding van buurtwerk aangeboden kunnen krijgen.
- Buurtwerk was niet altijd goed op de hoogte van de regeling en de stemprocedure, en kon daardoor niet optimaal de vragen van bewoners beantwoorden. In een vervolg is een grondigere briefing over de regeling en het proces wenselijk.

3.3 Haalbaarheidstoetsingsfase

Alle plannen zijn in een aantal stappen getoetst op technische haalbaarheid. In een eerste ronde vielen, veelal in overleg met de planindiener, duidelijk onhaalbare plannen af. Tijdens een sprintsessie met interne collega's vanuit de sociale basis en gebiedsteams werden vervolgens plannen met een sociaal karakter, zoals activiteitenprogramma's getoetst. Tijdens een tweede sessie werden met collega's vanuit o.a. Stadswerken, Groen, R&D, IB en V&OR plannen getoetst die de openbare ruimte betroffen. Plannen die voorwaardelijk door konden werden hierna nog in verdere afstemming definitief beoordeeld.

Wat ging goed?

- Het bij elkaar krijgen van een brede interne representatie bij de openbare ruimte-sprintsessies, en over het algemeen constructieve en leerzame afstemming vanuit de verschillende werkgebieden en expertises.

> "Meedoen met een plan indienen geeft inzicht in hoe zoiets werkt; opzetten van een plan bij de gemeente en met een project in de openbare ruimte."
>
> -Planindiener/bewoner

- Flexibiliteit, creativiteit en veelvuldig schakelen met planindieners en interne en externe betrokkenen met uitgangspunt dat 'alles' geprobeerd moet zijn voordat een plan afgewezen wordt. Extra capaciteit bij team Buurtbudget ingezet rond openbare ruimte plannen. Veel plannen zijn hierdoor van onhaalbaar naar haalbaar getoetst. Over het algemeen veel waardering van planindieners hiervoor.
- Heldere communicatie naar planindieners m.b.t. nodige aanvullingen - vaak wel met korte deadlines i.v.m. tijdsdruk. Inzicht voor bewoners in intern proces, regelgeving o.a.
- Teleurstelling van planindieners met afgewezen plannen opgevangen met aandacht en heldere persoonlijke uitleg, aanbod om verder te praten en verwijzing naar andere mogelijkheden. Bijvoorbeeld toekomstige herinrichtingen in de openbare ruimte, of intern agendering bij gebiedsmakelaar.

Uitdagingen:

- Tijdsdruk voor de haalbaarheidstoetsing in het algemeen en specifiek bij de spintsessies. Snelheid waarmee helder onderbouwde besluiten moest worden genomen in een relatief korte sessie en veel (20 – 40) te behandelen plannen achter elkaar.
- De tijd die heen en weer schakelen over plannen verschillende collega's kostte.
- Korte periode waarin vele plannen aangevuld/verhelderd moesten worden om een beeld te krijgen. Korte deadline zorgde er ook voor dat buurtwerk werd overvraagd bij begeleiding.
- Ondanks enorme inzet kon de toetsing in een aantal gevallen nog beter en intern met duidelijkere werkwijzen. De samenwerkingen rond openbare ruimte plannen waren in de basis voldoende, maar kunnen beter. Het gaat over een nieuw werkproces, anders dan veel collega's gewend zijn, dat nog verder gestructureerd en uitgekristalliseerd moet worden.
- Afstemming van nazorg met Buurtwerk, die eventueel met initiatieven door kan gaan of aanknopingspunten kan bieden is nog niet voldoende gedaan.

3.4 Stemfase

Iedere bewoner van 12 jaar en ouder ontving per post een stembiljet met uitleg en persoonlijke code om op de website van buurtbudget te stemmen op vijf plannen. Bewoners ontvingen ook een 'Buurtbudgetplannen-krantje' waarin de plannen werden gepresenteerd. Promotie werd gemaakt via posters, sociale media, nieuwsbrieven en krant. In buurthuizen/Huizen van de Wijk en met aandacht voor de focusbuurten, werd

persoonlijke hulp aangeboden bij het stemmen. In elk gebied vond een plannenmarkt plaats waarbij planindieners hun plannen presenteerden en met bewoners in gesprek konden gaan alvorens zij gingen stemmen.

Wat ging goed?

- Hulp bij stemmen, fysiek en ook via telefoon, app en mail was laagdrempelig en persoonlijk en werd gewaardeerd door bewoners. Binnen de capaciteit en tijd is veel gedaan om zoveel mogelijk bewoners te bereiken. Opkomst is vergelijkbaar met de opkomst in andere stadsdelen; ongeveer 8% van de bewoners van 12+ heeft gestemd. In een vervolg zou onderzoek kunnen worden gedaan naar stemopkomst per buurt voor een betere analyse en een doel worden gesteld om een minimum van bijvoorbeeld 10% stemmers van de doelgroep 12+ in iedere buurt te behalen.
- De fysieke plannenmarktbijeenkomsten werden door bewoners minder bezocht dan verwacht, maar werd gewaardeerd door de uitwisseling tussen planindieners onderling en met team buurtbudget.
- De voor Noord specifieke spreidingsregel - waarbij op werd toegezien dat minimaal een derde van de budgetten per gebied gelijk (naar aantal inwoners) over de wijken zou worden verdeeld - heeft niet geleid tot een correctie in de stemuitslag. Dit betekent dat de spreiding vanzelf is bereikt, en dat de stemmen naar verwachting kwamen van bewoners verspreid over het gebied – wat een brede betrokkenheid suggereert. Evengoed ligt bij de verdeling van het budget een stuk meer gewicht bij sommige wijken dan bij andere. Zie ook de tabel met de uitslag en wijk per gewonnen plan (pag. 6/7). Overwogen zou kunnen worden om in een vervolg een grotere minimale spreiding in te stellen, bijvoorbeeld 50% of 75% van het budget in plaats van een derde.

  Over de uitslag werd met planindieners van zowel niet gekozen als gekozen plannen gecommuniceerd. De uitslag is met de gebiedsteams en sociale basis gedeeld, zodat deze meegenomen kon worden bij evt. andere initiatieven of aanknopingspunten. Buurwerk heeft met dezelfde intentie verzocht de niet gekozen plannen ook actief met hun te delen/bespreken.

Uitdagingen

- Planindieners met een grote of digitaal vaardige achterban of doelgroep maken sneller kans op hoge stemaantallen dan bewoners die dit niet hebben. Stemmen via de website is lastig voor bewoners die digitaal minder vaardig zijn, of de Nederlandse taal niet (goed) beheersen. Pogingen om ook deze groepen te bereiken, via fysieke stemmomenten in Huizen van de Wijk/buurthuizen, aanbod in de stembrief in meerdere talen tot hulp bij stemmen, lijken niet zo effectief als gehoopt. Uitgebreidere fysieke informatieverspreiding en hulp via bijvoorbeeld buurtnetwerken en bewonersverenigingen zou hierbij kunnen helpen.
- Verhoudingsgewijs is een groot deel van het budget naar plannen van enkele planindieners gegaan. Intern en vanuit bewoners is een behoefte gebleken om in een vervolg per planindiener een maximumaantal plannen en/of maximumbudget in te stellen.

- Technisch op de stemwebsite: stemmen werd door sommige bewoners als lastig ervaren door het grote aantal plannen (veel plannen, weinig overzicht). Het filtersysteem werkte niet goed. Hier kan een makkelijk - te bedoelen goed werkend filter - een (deel van de) oplossing bieden. Een andere oplossing zou zijn om meer beeldende content te gebruiken – zoals een kaart van het gebied met de plannen.

"Het is mooi om het vertrouwen te zien in mijn project van zoveel stemmers"

-Planindiener gekozen plan

"Senioren zijn er erg mager van afgekomen; ze zijn digitaal minder vaardig dan jongeren en voor zover ze dat wel zijn kunnen ze niet concurreren met de jongere generatie die in een buurtapp-groep in een keer 250 mensen bereiken.

-Bewoner en senior

- In Noord-West als laatste gebied was de stemperiode i.v.m. de beperkte mogelijkheden in de planning in de zomer. Er is daarom een relatief lange periode aangehouden - tot en met de week na de schoolstart - om ook bewoners die de hele zomer weg waren te bereiken. Er zijn signalen dat toch veel mensen alle beweging rond buurtbudget hebben gemist. Hoewel we dit effect niet specifiek terugzien in het aantal uitgebrachte stemmen in vergelijking met de andere twee gebieden, heeft voor een volgende keer een stemperiode buiten de vakantieperiode de voorkeur.
- Bezorging stembiljetten (buiten invloedssfeer van stadsdeel weliswaar) in een straat in gebied Noord-Oost. Oplossing gevonden in toekennen van het restbudget (€1796) aan een gekozen plan in de wijk waar de betreffende straat is waar de bewoners geen brief hebben gekregen.
- Na de uitslagbekendmaking in Noord-Oost werd door twee bewoners een melding gedaan van 'verzamelen' van stemmen' door planindieners om zo hun eigen plannen te laten winnen. Uit onderzoek kwam een patroon naar boven waaruit bleek dat een opvallend groot aantal stemmen op bepaalde plannen vanaf een of enkele IP- adressen kwamen. Er zijn gesprekken gevoerd met betrokkenen intern en extern en de meningen over de grens tussen actief stimuleren van stemmen op een plan door een planindiener, en ondemocratisch gedrag, zijn verdeeld. Er zijn geen richtlijnen rond promotie van plannen of helpen bij/stimuleren van stemmen door indieners, dan wel de verplichting dat alleen een bewoners zelf mag stemmen. Uit een stedelijke (ambtelijke) afstemming blijkt dat de meeste stadsdelen regels hiervoor instellen gecompliceerd vinden, omdat het moeilijk te controleren is. Bij een vervolg is behoefte aan een dialoog rond het wel of niet instellen van regels hierover, in de stedelijke regeling buurtbudget dan wel stadsdeel specifieke richtlijnen. Een andere, meer praktische suggestie die hierbij kan helpen is om een maximaal aantal plannen of budget aan te houden per planindiener.

3.5 Beschikking en opstart

Wat ging goed?

> *"Buurtbudget heeft mij meer vertrouwen gegeven dat je projecten/initiatieven zelf kan opstarten, dat het mogelijk is!"*
>
> -Planindiener van gekozen plan

- Persoonlijk startgesprek met iedere plantrekker: gelegenheid om contact te leggen, aandachtspunten voor uitvoering te benoemen en beeld te krijgen van capaciteiten en waar evt. extra begeleiding gewenst is. Over het algemeen enthousiasme bij plantrekkers en tevredenheid over het schakelen over de opstart en de begeleiding vanuit het stadsdeel.
- Heldere voorwaarden en aandachtspunten in de beschikking. Grote verbetering t.o.v. pilots, met onder andere concrete data voor tussentijds gesprek m.b.t. voortgang. Dit was een van de belangrijkste lessen vanuit de pilots en behoefte van planindieners.
- Verantwoording van subsidie: De regelgeving zegt dat bedragen tot € 5.000 direct worden vastgesteld en (financiële) verantwoording niet is vereist. In de pilotfase vonden sommige bewoners en andere betrokkenen dat daardoor nonchalant omgaan of misbruiken van belastinggeld in de hand wordt gewerkt. In de huidige ronde wordt evengoed afgesproken dat een verslag wordt ingediend, niet omdat het moet, maar omdat het inzicht geeft en samenwerking kan bevorderen.
- Een andere verbetering t.o.v. de pilotfase zijn de afspraken met plantrekkers over contact, monitoring en advisering bij uitvoering. In beeld brengen en updates geven gedurende de uitvoering via website, socials en nieuwsbrieven wordt hierdoor makkelijker, en deze afspraken geven meer transparantie naar buiten en intern over besteding en opbrengsten van buurtbudget. De projectwebsite buurtbudgetnoord 2022 komt begin 2023 online.
- Extra capaciteit bij team Buurtbudget bij coördinatie van de uitvoering van openbare ruimte – plannen zorgde over het algemeen voor zeer snelle uitvoering (deadline eind 2022 was een uitdaging) en prettige afstemming tussen bewoners/indiener van plan enerzijds, en interne partijen en uitvoerder anderzijds. Wel was achteraf in sommige gevallen meer tijd gewenst geweest voor een uitgebreidere interne en externe afstemming over o.a. definitief ontwerp en draagvlak.
- Medebeheer bij plannen in de openbare ruimte: veel animo vanuit bewoners voor medebeheer afspraken met de gemeente. Medebeheer is dan ook, indien mogelijk, de standaard. Moet nog blijken gedurende 2023, maar nu veel enthousiasme met de verwachting dat het eigenaarschap, verbinding en zelfredzaamheid stimuleert rond een stukje openbare ruimte.

Uitdagingen

- Sommige inkoopprojecten in de openbare ruimte hadden bij de uitvoering te maken met tijdsdruk, omdat deze voor de financiële afhandeling van de middelen nog in 2022 gerealiseerd moesten worden. In een vervolg kan een ruimere planning en evt. gebruik van kasschuif hierbij uitkomst bieden.
- Planindieners worden tijdens de plan-indienfase geïnformeerd over de eigen rol en het eigenaarschap van de uitvoering van plannen indien deze worden gekozen. Een verbetering t.o.v. de pilotfase. Toch weten ze vaak nog niet welke voorwaarden er zijn, hoe subsidie aanvragen werkt, of zij zelf of als organisatie subsidie kunnen aanvragen en hoeveel tijd het kost. Met name als organisatie/zzp-er die ook

technieken als e-herkenning moet hebben en eventueel e-facturatie voor een BTW-factuur. Hierin zou in het vervolg meer en in een eerder stadium samengewerkt kunnen worden met buurtwerk voor een meer laagdrempelige werkwijze en informatievoorziening.

4 Uitdagingen en kansen algemeen

Veel opbrengsten en uitdagingen bij het uitvoeringsproces zijn al besproken en er zijn een aantal verbetersuggesties gedaan. Daarnaast zijn een aantal algemene punten het noemen waard.

1. Álle bewoners van Noord kans om mee te doen

Het beleidskader Buurtbudgetten stelt dat álle bewoners van Noord de kans moesten krijgen om in de ronde 2021-2022 mee te doen. Met de beschikbare middelen, ambtelijke capaciteit en het tijdskader (afronding van het project eind 2022) is zoals eerder beschreven een plan van aanpak uitgevoerd dat zo goed mogelijk aansloot bij deze ambitie, mede door de gebiedsgerichte uitvoering en extra aandacht voor focusbuurten. Buurtgericht werken en deliberatie waren op een paar gelegenheden in de focusbuurten na echter niet goed mogelijk in deze opzet. Informatievoorziening en deelname waren, weliswaar met fysieke elementen en hulpmogelijkheden, toch vooral een online proces. De meest gehoorde kritiek op buurtbudget 2021-2022 is dat bepaalde groepen bewoners (ouderen, laaggeletterden en bewoners die de Nederlandse taal niet rijk zijn) simpelweg niet zijn bereikt en dat buurtbudget daarom vooral terechtkomt bij bewoners en initiatiefnemers die ‘de weg goed kennen‘ en doorgaans al beter bediend worden.

Verbetersuggesties die worden genoemd voor breder bereik en stimuleren tot deelname (naast de reeds gebruikte kanalen):

- Meer betrekken van: sleutelfiguren/ambassadeurs in de buurten, bewoners/buurtnetwerken, bewonersverenigingen/commissies, bibliotheken, kindercommissie en kinderraden (12+) en middelbare scholen, lokale ondernemers, winkelcentra en (sport)verenigingen/clubs voor informatieverstrekking, oproepen tot deelname aan bijeenkomsten, hulp bij input leveren en het stemmen. Evt. oprichten van ‘wijkdenktanks’.
- Lokale media volop inzetten, zoals buurtkrantjes, buurt-appgroepen en buurtsocials.
- Beloninkje voor iedereen die stemt of iedereen met stadspas. Iets kleins, gaat niet op het geld.

2. Communicatie

> *"Ik vind alle info helder, adequaat en goed te begrijpen. Verder zijn jullie goed bereikbaar en reageren jullie snel. Dus ik zou zeggen: dit blijven doen!"*
>
> Bewoner en voorheen projectleider buurtbegroot-project

Voor het overgrote merendeel is de feedback rond communicatie over buurtbudget en contact tussen bewoners/organisaties en team Buurtbudget positief. De informatie op flyers en website was laagdrempelig en met een persoonlijke tone of voice (tutoyeren). Team buurtbudget was goed bereikbaar ook via telefoon en app, en de snelheid van reacties en een hulpvaardige en persoonlijke benadering werden gewaardeerd. De vertaalde versies van de basisinformatie op de website hadden als doel om ook niet-Nederlands sprekende bewoners te bereiken, maar deze pagina's zijn slecht bezocht.

Verbetersuggesties die worden genoemd vanuit de afdeling communicatie:

- Nog meer via huis-aan-huis bladen als Noord Amsterdams Nieuwsblad en Kompas, wellicht een vast buurtbudget rubriek?
- Nog meer zichtbaarheid creëren met papier: flyers en posters.
- Stembrief en plannenkrant ondanks veel aandacht toch nog begrijpelijker en korter houden en plannenkrant in vorm en materiaal aantrekkelijker.

3. Interne en externe samenwerking

Gebiedsteams

Prettige samenwerking die vooral bestond uit uitwisseling van informatie. Door de bekendheid met buurten, ontwikkelingen en bewoners en de stabiele rol die de gebiedsteams hebben in de buurten is het wenselijk om in een vervolg toe te werken naar meer gezamenlijk gedragen proces in de verschillende fasen van plannen indienen tot uitvoering. Gezien het bottom-up proces komen er soms zaken - die makelaars wellicht al wisten - pas tijdens de uitvoering aan het licht. Bij het oplossen en zoeken naar duurzame oplossingen is de inzet van een makelaar gewenst, zo ook bij het doorontwikkelen van ideeën en plannen die niet haalbaar zijn getoetst of niet zijn gekozen bij de stemming. Heldere afspraken over de rol en inzet van de gebiedsteams zijn in dat geval nodig.

Sociale basis

Vanuit de sociale basis is veel input gekomen rondom voorwaarden en eisen voor begeleiding van sport- en jeugdactiviteiten. Buurtbudgetplannen hadden vaak dezelfde doelgroep en type activiteiten als activiteiten van de partners van de sociale basis. Aandachtspunt voor vervolg is om te zoeken naar kansen voor versterking en samenwerking met buurtbudget-initiatieven en deze niet als concurrerend te beschouwen. Zie voorbeeld.

Voorbeeld samenwerkingskans uit de praktijk:

Bij het buurtbudgetplan 'Goed voorbereid voor de overstap naar het VO gaan plantrekkers en sleutelfiguren in de wijk samenwerking aan met een school rond naschoolse activiteiten. De sociale basis bleek dezelfde school ook gevraagd te hebben mee te doen aan een andere pilot voor naschoolse activiteiten, maar daar wilde de school niet aan meewerken. Samenwerking met de buurtbudgetorganisatie bestaande uit bewoners heeft het voordeel dat het als laagdrempeliger, veiliger en dichterbij ervaren kan worden waardoor samenwerking wel tot stand komt.

Stadswerken V&OR

V&OR en Stadswerken, met name de gebiedsbeheerders en collega's van Groen, zijn erg veel geraadpleegd over ingediende plannen die de openbare ruimte betroffen. De in de brandbrief "Democratisering: Knelpunten in de praktijk" van november 2021 beschreven uitdagingen rond "risico-regelreflex" en de spanning tussen de keuze voor een eenvoudige beheersstructuur enerzijds en de wens om bewoners eigenaarschap te geven over hun leefomgeving anderzijds, gelden ook voor Noord. De prioriteiten die gelden zijn in zulke gevallen niet altijd duidelijk. Ondanks voorgesprekken en de inzet van beide kanten bij de samenwerking is duidelijk geworden dat in een vervolg meer ruimte gemaakt moet worden voor duidelijke afspraken van een gezamenlijk gedragen werkwijze, tijdens zowel de haalbaarheidstoetsing als de uitvoering van gekozen plannen. Een verbeteringsidee is bijvoorbeeld het beter en concreet informeren via vaste structuur en niet te veel losse mails, of wellicht tijdens gebiedsteamoverleg die ook de makelaar bijwoont.

Stedelijke samenwerking democratisering/buurtbudget

Buurtbudget vormde een groot onderdeel van het regelmatige overleg democratisering, wat logisch was gezien de vele vragen en soms vaagheden rond bijvoorbeeld de regeling die pas in januari 2022 rond was. Prettige en open samenwerking. Dat de stadsdelen in verschillende fasen van het proces zaten en met andere randvoorwaarden, maakte samen optrekken lastig, maar het diende goed als een constructief platform om te sparren bij de uitvoering of lastige zaken meer centraal te agenderen. In een vervolg is gewenst om meer te kijken naar stadsbrede formats en tools die bewijzen goed te werken (zonder daarbij de stadsdeeleigen richtlijnen en werkwijzen te verliezen).

Buurtwerk

Buurtwerk heeft een belangrijke rol bij laagdrempelig maken van deelname als planindiener. Er werd opdracht gegeven per gebied: Civic in Noord-Oost, Doras in Oud Noord en DOCK in Noord-West. Dock hielp daarnaast mee bij de informatieverspreiding onder jongeren. Elk van de organisaties geeft aan ongeveer bij 10 plannen intensieve hulp te hebben geboden. In elk gebied zijn ook bijeenkomsten

georganiseerd voor geïnteresseerden in de plan-indienfase. Buurtwerk kan in het vervolg aan de voorkant nog meer worden betrokken, bij de aanpak voor dat deel waar zij bij betrokken zijn: informeren, verspreiden, verbinden, begeleiden bij schrijven en aanpassen van plannen en stemmen. Ook is meer aandacht nodig voor kennis van de regeling en stadsdeel specifieke richtlijnen.

4 Regeling en stadsdeel specifieke richtlijnen

In januari 2022 werd de regeling Buurtbudget in werking gesteld. Daarmee kreeg de subsidie een grondslag en kwam een stedelijke lijn in de basisregels rond Buurtbudget subsidieaanvragen. Een aantal punten van feedback vanuit interne en externe betrokkenen:

- Vergoedingen: Toestaan van maximaal maatschappelijk tarief van €50 kan zorgen voor afgunst of verwarring bij andere bewonerssubsidies waar vrijwilligersvergoeding maximaal is. Er is een behoefte intern en ook extern bij buurtwerk om stadsdeelbreed 1 lijn te trekken bij subsidies aan deze doelgroep. In Noord is de wens om, indien geen sprake van aanpassing in de regeling; in de stadsdeelspecifieke richtlijnen (indien juridisch mogelijk) een lager maximum tarief op te nemen, van bijvoorbeeld €35. En daarnaast helder te omschrijven wanneer sprake kan zijn van het maatschappelijk tarief; gaat het bijvoorbeeld alleen om professionele activiteiten vanuit een onderneming of kunnen ook privépersonen dit tarief begroten? Stedelijk is hierover onduidelijkheid.
- Eigendom door gecreëerde waarde of investering: Buurtbudget middelen dienen binnen een jaar uitgegeven te worden en daarna is het project in principe afgerond. Maar bij eerdere projecten worden investeringen gedaan of waarde gecreëerd en de vraag is hoe daarmee om te gaan. De oplossing werd gevonden in het van tevoren vastleggen van een goede bestemming na projectperiode; als collectief eigendom of door weg te geven aan de publieke zaak. Wel blijft de vraag in hoeverre grotere investeringen (bijv. van € 10.000 +) thuishoren binnen buurtbudget.
- Ondernemers en buurtbudget: Indiener van een plan kan zijn “een bewoner van het stadsdeel van 12 jaar of ouder, bewonersgroep uit het stadsdeel, (vrijwilligers-)organisatie uit het stadsdeel of een ondernemer met sterke, aantoonbare binding met de buurt.” Alleen voor ondernemers geldt dus dat zij *niet* uit het stadsdeel hoeven komen, als zij maar binding hebben. Een suggestie voor aanpassing aan de regeling is de voorwaarde dat ook voor ondernemers die subsidie aanvragen geldt dat zij uit het stadsdeel komen. Ondernemers van buiten het stadsdeel kunnen dan nog steeds betrokken zijn, maar in dat geval is bewoner of lokale ondernemer aanvrager en eerste aanspreekpunt voor de uitvoering. Dit kan eigenaarschap en verankering bij bewoners stimuleren en voorkomt, zoals in enkele gevallen is ervaren – de suggestie dat een ondernemer probeert zijn/haar diensten ‘te slijten’, en waarbij de rol van een bewoner als initiatiefnemer min of meer symbolisch is.
- Andere gewenste aanpassingen in het stedelijk beleidskader en/of regeling dan wel, indien mogelijk, opnemen in stadsdeel-specifieke richtlijnen:
    - Handvatten voor wat wel/niet geoorloofd is bij planindieners bij het stimuleren van bewoners om op hun plan te stemmen gedurende de stemfase – zie onder “Wat ging goed en wat niet” het onderdeel “Stemfase”.
    - Het goed organiseren en faciliteren van democratiseringsprocessen kost relatief veel tijd en capaciteit, te meer als deze nog in de kinderschoenen staan en doorontwikkeld moeten worden. Het is gewenst om indien nodig, een groter deel dan de nu geldende 8% van het stedelijk toegekende budget per stadsdeel te kunnen besteden aan organisatie. Dit om

buurtgerichte infrastructuur te bouwen (of bestaande beter te gebruiken) voor faciliteren, verbinden en beweging op gang brengen. En daarmee meer in te zetten op het bereiken en bedienen van alle bewoners. Zie ook punt 1 onder ‘Uitdagingen en kansen meer algemeen”.

5 Buurtbudgetplannen in de openbare ruimte

Over buurtbudgetplannen in de openbare ruimte is al veel geschreven, o.a. met betrekking tot de interne samenwerking met Stadswerken/V&OR.

Verbinder van initiatieven en fysiek domein
Al in de pilotfase bleek meer interne capaciteit nodig bij de coördinatie van haalbaarheid en uitvoering van bottom-up ontwikkelde buurtbudgetplannen. De inzet van een interne projectleider OR als vast onderdeel van team buurtbudget heeft goed gewerkt. Hij heeft projecten in de openbare ruimte begeleidt bij de uitvoering en was de link tussen initiatiefnemer, interne relevante afdelingen en uitvoerder(s). Dit heeft meer mogelijk gemaakt, door binnen de kaders te kijken naar mogelijkheden. Veel openbare ruimte plannen waren anders niet door de haalbaarheidstoetsing heen gekomen. Het heeft ook gezorgd voor het tijdig voorbereiden van de uitvoering, zodat projecten na de stemuitslag meteen en zonder veel verrassingen konden worden gerealiseerd. Verder heeft het ook een bijdrage geleverd aan vertrouwen bij initiatiefnemers naar stadsdeel en onderling begrip tussen stadsdeel en bewoners.

Samenwerking en werkwijze kunnen nog beter, met de beperkte tijd in de haalbaarheidsfase als grootste uitdaging. En deze is in een enkel geval (project Bloemenzee in Vogeldorp) dan ook niet goed gegaan. Maar dit neemt niet weg dat de huidige werkzaamheden van de interne projectleider OR vanuit team buurtbudget een enorme verbetering waren t.o.v. de pilotfase. Tevens zijn er tijdens het schrijven van deze evaluatie constructieve gesprekken gevoerd met Stadswerken om de samenwerking te versterken en het proces te verbeteren.

Draagvlak en verankering
Bij bewonersinitiatieven in de openbare ruimte is er een risico van verdeling m.b.t. draagvlak. Nooit is iedereen geheel voor. De eis om draagvlak te laten zien is - gezien de beperkte tijd, maar ook de schaal waarop de bewoner als planindiener draagvlak moet aantonen - vaak een te grote opgave. De grens bepalen voor bestaansrecht voor het project en tussen voldoende en onvoldoende representatie blijft een uitdaging en is onderwerp voor verdere dialoog en belangrijk voor vervolg.

Voorbeeld: Project “Veilig en groen moet je doen”

Dit project betrof 15 bloembakken in de wijk Elzenhagen (zie bijlage voor omschrijving) waarbij veel bewoners voor waren en dusdanig veel is gestemd dat dit project is gekozen. Uitvoering is gedaan in afstemming tussen bewoners, makelaar, interne projectleider. Toch bleek na uitvoering een deel van de bewoners niet blij te zijn. Met de bakken, of door andere verwachting van de uitvoering of plaatsing van de bakken.

Uit bovenstaande komt ook naar voren dat in de haalbaarheidsfase niet (altijd) voldoende tijd is geweest voor gedegen participatieactiviteiten. Een les voor het vervolg is dat gezocht moet worden naar betere manieren voor (bewoners faciliteren bij) verankering in de buurt, binnen de tijdsgrenzen van de planindien- en haalbaarheidsfase.

5 Opbrengsten buurtbudget: méér dan 42 buurtbudgetprojecten

Naast de 42 gekozen projecten heeft buurtbudget de betrokkenheid van vele bewoners opgeleverd; en daarnaast – hoewel niet goed meetbaar – naar verwachting sociale cohesie en verbinding, en nieuwe en betere samenwerkingen. Verder heeft buurtbudget een signaleringsfunctie gehad en heeft het een katalysator functie gehad voor ideeën en plannen.

Betrokkenheid van duizenden bewoners vanaf 12 jaar

Deelnemers van startbijeenkomsten, plannenmarkt en andere bijeenkomsten in de gebieden; bewoners die de huis aan huis flyer hebben in gestuurd om input te geven voor themabepaling, alle geïnteresseerden die contact hebben gezocht met vragen en opmerkingen, en natuurlijk alle planindieners en betrokken mensen en organisaties rond de ontwikkeling van de plannen. 7.010 bewoners hebben hun stem uitgebracht (zie activiteitenoverzicht voor details), en ongeveer 500 van hen willen op de hoogte blijven van Buurtbudget Noord via nieuwsbrieven.

Sociale cohesie, eigenaarschap en netwerkfunctie

Sociale cohesie, eigenaarschap en netwerken bij bewoners in de buurten zijn niet makkelijk meetbare constructen. Toch durven we het aan om gezien de eigen ervaring en die van betrokkenen te zeggen dat het buurtbudgetproces hierop een positieve invloed heeft gehad. Vanaf de startbijeenkomsten zijn bewoners en netwerken door ideeën en de mogelijkheid om budget toegekend te krijgen met elkaar verbonden. Er zijn op een aantal plannen na die als ‘één-pitter’ zijn bedacht en ingediend, vooral plannen die samenwerking vergden. Een aantal plannen is tijdens de ontwikkeling samengegaan of hebben samenwerking opgezocht, zo hebben de plantrekkers van ‘Plukpad’ en ‘Wildplukwandelingen met wilde maaltijd’ de afspraak gemaakt om tijdens de wildplukwandelingen het aangelegde eetbare groen van het Plukpad te gebruiken. Voor plannen in de openbare ruimte geldt doorgaans dat de voorwaarde van medebeheer enthousiast werd opgepakt door bewoners, en het sociale component van het project versterkte – namelijk samen met medebewoners de openbare ruimte mooier maken en houden. Het geeft de behoefte weer om eigenaarschap te pakken voor een stukje openbare ruimte. Verder hebben enkele bewoners gevraagd of ze konden helpen als vrijwilliger. Zo is een bewoner in contact gebracht met het project ‘Groene daken’.

> *“Buurtbudget heeft gezelligheid, warmte, verbinding, verlichting, een vrolijke straat en complimenten naar elkaar opgeleverd; en dat we elkaar helpen met klusjes. En er is een burenruzie van 10 jaar opgelost”*
>
> Deelnemer evaluatiesessie Noordmakersbijeenkomst 17/11-22

Samenwerking intern en extern

Er zijn interne samenwerkingen ontwikkeld tussen fysiek en sociaal domein over afstemming vanuit bottom-up processen. Er is ruimte voor verbetering, maar de basis is gelegd en er zijn constructieve korte lijntjes ontstaan. Ook binnen de gebiedspool en met de gebiedsteams. Daarnaast heeft buurtbudget door het experimentele karakter, de vele betrokkenen en directe lijnen met bewoners en partners ook tot veel contact

met collega's binnen het stadsdeel geleid. Door de vele stappen en lagen in het buurtbudgetproces en ontwikkeling van de plannen was soms veelvuldig contact nodig - anders dan bij een normale subsidieaanvraag. Ook onduidelijkheden, ongerustheid, fouten die zijn gemaakt en kritiekpunten leidden uiteindelijk toch tot gesprek en meer begrip voor elkaar en elkaars rol.

Signaleringsfunctie en katalysator voor niet haalbaar getoetste of niet gekozen plannen

De ontwikkeling van plannen en de behoeften die daaraan ten grondslag lagen leidden tot veel communicatie tussen bewoners, gebiedsteams en team buurtbudget. Voor gebiedsmakelaars waren de ontwikkelingen rond buurtbudget een bron van informatie voor hun eigen werkzaamheden. Het merendeel van de ontstane plannen vanuit buurtbudget hebben het niet "gehaald" omdat deze niet haalbaar werden getoetst of niet gekozen zijn bij de stemming. Vanuit sommige bewoners wordt dit gezien als 'zonde van de energie die er door bewoners is ingestoken'. Anderzijds hebben sommige plannen op andere manieren alsnog een vervolg gekregen, zo brachten we een plantrekker van een niet gekozen plan in contact met Noordmakers om te kijken of haar activiteit voor ouderen ook via een andere regeling alsnog doorgang kon vinden. Een ander mooie voorbeeld is het plan Skatebaan in de Bongerd. Deze kwam niet door haalbaarheidsfase heen, maar het grote enthousiasme bij de betrokken bewoners zorgde voor verdere interne verkenning en wordt nu buiten buurtbudget om geagendeerd, wat alsnog kan leiden tot realisatie. Buurtbudget kan dus als katalysator dienen ook voor plannen die niet worden gekozen.

Aanbevelingen vervolg en slotwoord

Hoe een volgende buurtbudget ronde het best georganiseerd kan worden hangt onder meer af van het beschikbare budget de komende jaren, randvoorwaarden en regeling. Uit de ruim verkregen input vanuit bewoners en andere betrokkenen komen in ieder geval de volgende wensen naar voren voor een vervolg van Buurtbudget in Noord:

- Een werkwijze die de bewoner bereikt en enthousiasmeert die haar/zijn kop niet snel uitsteekt, geen Nederlands spreekt en/of niet digitaal vaardig is.
- Buurtgericht werken, met intensief gebruik van bestaande bewoners en buurtnetwerken en ambassadeurs.
- Het deliberatieve gesprek als onderdeel terugkrijgen in het buurtbudgetproces met als doel zo breed mogelijk gedragen initiatieven in de buurten.
- Uitgebreidere samenwerking met partijen als buurtwerk om hun verbindende capaciteiten en netwerken beter te benutten en tijdig en regelmatig begeleiding aan bewoners te kunnen bieden om hun ideeën zo goed mogelijk kracht bij te zetten.

Aanvullend nog enkele ideeën ter verbetering van een vervolgtraject om meer te sturen op effectmeting, en op dialoog:

Meten is weten:

- Gebruik maken van MAEX systeem bij subsidieaanvraagproces. Deze brengt de social handprint van het project in kaart (https://maex.nl/#/home). Helpt bij inzicht zowel intern (draagvlak) als naar buiten en geeft meer transparantie bij verantwoording en opbrengsten.
- Onderzoeken van data bij stemming: leeftijd en buurt van stemmers, eventueel ook tijd van inschrijving als bewoner in Noord.

Sturen op verbinding door buurtdialoog:

- Bij de themabepaling per gebied het gesprek starten over wat een bepaalde buurt (of wijk) echt nodig heeft, met de bewoners/potentiële plantrekkers in gesprek. Als gezamenlijk startpunt voor het verder ontwikkelen van ideeën tot in te dienen plan(nen). Dit startpunt kan bijdragen aan meer samenwerking van bewoners en planindieners.
- Andere optie: Tussen plan-indienfase en stemfase een moment plannen samen met plantrekkers. Bewoners met zelfde plan bij elkaar brengen, mogelijke samenwerkingen stimuleren. Stemronde niet in massale/digitale vorm maar in de wijk zelf organiseren, fysiek, inclusief het gesprek over wat de wijk nodig heeft.

Ten slotte

Deze evaluatie geeft een overzicht van de aanpak bij de uitvoering van Buurtbudget Noord 2022 en een indruk van hoe de uitvoering is verlopen en wat dit heeft opgeleverd. Op basis van de ervaringen worden ook enkele suggesties gedaan voor een toekomstige aanpak. Hoe een volgend proces het best kan worden

ingestoken hangt af van vele andere randvoorwaarden, waaronder budget, evt. aangepaste regeling en bestuurlijke aandachtspunten. Dit rapport is daarin slechts één van de inputfactoren.

Inmiddels weten we dat er ongeveer 800.000 euro beschikbaar is voor Buurtbudget 2023. Als er één punt duidelijk naar voren komt vanuit de feedback en de eigen ervaring, is het de behoefte om in een vervolg kleinschaliger te werken en meer op kwaliteit te sturen. Bijvoorbeeld door over een aantal jaren per gebied een ronde buurtbudget te organiseren zodat hiervoor meer ruimte is. Of door buurtbudget als concept binnen de mogelijkheden en regeling in te zetten voor democratiseringsprocessen binnen Aanpak Noord.

Een laatste aanbeveling m.b.t. het vervolg van buurtbudget in stadsdeel Noord is om van de ontstane beweging en brede betrokkenheid zowel intern als extern gebruik te maken, en niet te stoppen met doorontwikkeling.